

**ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22**
**Leadership of School Administrators affecting the Professional Learning
Community of the Schools under the Secondary
Educational Service Area Office 22**

ธีรณันต์ โมธรม วาโร เฟ่งสวัสต์ และเอกลักษณ์ เพียสา
Theeranan Motham Waro Phengsawat and Akkaluck Pheasa

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Faculty of Education Sakon Nakhon Rajabhat University
Email: theerananpop@gmail.com

Received: June 20, 2021; Revised: September 2, 2021; Accepted September 6, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหาร 3) เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) เพื่อศึกษาอำนาจการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 434 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 49 คน และครู จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การทำงานเป็นทีม 3) การมีภาวะผู้นำ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ และ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร
2. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
3. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก
4. ภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับปานกลาง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01
5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคล มีอำนาจพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 47.00 และ
6. ในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีจำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคคล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the components on being the professional learning community, 2) to study the levels of the leadership of the school administrators, 3) to study the levels on being the professional learning community, 4) to study the relationship between the leadership of the school administrators and on being the professional learning community, 5) to study the predictive power of the administrator leadership affecting being the professional learning community, and 6) to find guidelines for developing the leadership of the school administrators affecting being the professional learning community in the schools under the Secondary Educational Service Area Office 22. The samples used in the research randomized by multi-stage sampling were 434 participants: 49 school administrators and 385 teachers. The research instrument was a five-rating scale questionnaire. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient of Pearson, and multiple regression analysis.

The research findings were as follows.

1. Being the professional learning community consisted of 5 components: 1) having shared visions, 2) teamwork, 3) having leadership, 4) learning to develop profession, and 5) friendship communities.
2. The leadership of the school administrators in the overall and in aspects was at a high level.
3. Being the professional learning community in the overall and in aspects was at a high level.
4. The leadership of the school administrators had the positive relationship at the moderate level with statistical significance at the level of .01.
5. The leadership of the school administrators in the aspects of the participatory encouragement and the individual consideration had the predictive power on being the professional learning community with statistical significance at the level of .01 by having the predictive power at 47%.
6. The development of the leadership of the school administrators affecting being the professional learning community consisted of 2 aspects: the participatory encouragement and the individual consideration.

Keywords: Leadership, Leadership of School Administrators, Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนด้านสังคมและวัฒนธรรม การจะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าขึ้น สิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องพัฒนาประการหนึ่งคือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะการศึกษาจะช่วยพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นกลไกการพัฒนา อันจะเป็นพลังผลักดันให้ชาติเจริญก้าวหน้าไปในทิศทางอันพึงประสงค์ โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในชาติ ผู้บริหารโรงเรียนเปรียบเสมือนหัวใจของการศึกษาที่จะสามารถบันดาลให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนเกิดขึ้นได้สำเร็จอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนในกระบวนการ เพราะผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้นำที่จะชี้แนะ สั่งการ และวางกรอบทิศทาง การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เป็นไปตามกฎหมายและแนวนโยบายของรัฐ ครูยุคใหม่ที่กำลังทำการปฏิรูปการเรียนรู้ย่อมปรารถนาผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ที่มีแนวการบริหารตอบสนองต่อการปฏิรูปการเรียนรู้เช่นเดียวกัน ผู้บริหารยุคใหม่จะมีบทบาทอย่างสำคัญในการบริหารโรงเรียนตามแนวการบริหารแบบใหม่ มีปรัชญา แนวคิด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์และวิธีการทำงานที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พระมหาสถาบัน สฐมโม, 2557)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนเป็นแนวทางที่พัฒนาการศึกษาทุกระดับโดยหัวใจสำคัญของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ เครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่การเรียนรู้ในโรงเรียนต้องเปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” (Instructor) มาเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอน (Classroom) มาเป็นห้องทำงาน (Studio) และหากมองอีกมุมหนึ่งการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ เครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ครูช่วยกันขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิรูปการเรียนรู้เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน คือครูร่วมกันดำเนินการ เพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกัน ทั้งจากภายในและภายนอก (เอกพล อยู่ภักดี, 2560)

จากการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น แต่เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) พบว่าสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน ปีการศึกษา 2562 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นวิชาภาษาไทย และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกกลุ่มสาระ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 2563) ซึ่งจากปัญหาที่พบทำให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งที่จะขาดมิได้ก็คือจะต้องมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional community” เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้นเพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ของมวลสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพครูของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องการให้ความดูแลและพูดถึงการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียนและเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบ ทุกประเทศ มักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ดังนั้นการมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” เกิดขึ้นในโรงเรียนจึงช่วยคลี่คลายปัญหาดังกล่าว เพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู (เช่น) ผู้ปกครอง สมาชิกอื่น ๆ ของชุมชน เป็นต้น) แต่แน่นอนว่าเหตุการณ์ทำนองนี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของโรงเรียน ตลอดจนจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียนอีกด้วย โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในโรงเรียนควรประกอบด้วย 1) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้นเพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่ม เพื่อเน้นเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกันในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและบรรทัดฐาน (Shared values and norms) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, 2560)

มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีหลายปัจจัย โดย ศรสวรรค์ เพชรมี (2558) พบว่ามี 4 ปัจจัย 1) โครงสร้างองค์กร 2) พลวัตด้านบุคคลและสังคม 3) อิทธิพลของบริบท และ 4) ภาวะผู้นำ และ เอกพล อยู่ภักดี (2560) พบว่ามี 4 ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) ระบบขององค์กร 3) โครงสร้างขององค์กร และ 4) การบริหารจัดการ ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่งผลให้ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนและการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวก ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในการบริหารจัดการโรงเรียนทั้งหมด ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำและสามารถใช้ภาวะผู้นำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และช่วยในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้บรรยากาศของโรงเรียนเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อความรู้สึกของบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งถ้าโรงเรียนใดได้ปฏิบัติให้บรรยากาศในโรงเรียนดีแล้วจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนนั้นด้วย (อมรา จำรูญศิริ, 2555) และบรรยากาศของโรงเรียนสนับสนุนการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนด้วย สำหรับในโรงเรียนครูทุกคนทำงานร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์กัน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารครู และผู้เรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน การรับรู้ความสามารถร่วมกันของครูเป็นความเชื่อร่วมกันของผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ดังนั้นการรับรู้ความสามารถร่วมกันของครูจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน (อมรา จำรูญศิริ, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีส่วนผลักดันการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จึงศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะผู้นำเป็นอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา และบุคลากรทั่วไป ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
3. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
5. เพื่อศึกษาอำนาจการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
6. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ปีการศึกษา 2563 ซึ่งจำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 81 คน ครู จำนวน 3,142 คน รวมทั้งสิ้น 3,223 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, 2563)

ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 353 คน ซึ่งเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวอย่าง จำนวน 434 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551) และวิธีสุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้สร้าง และพัฒนาขึ้น ภายใตกรอบแนวคิดและทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุราชการ ระดับการศึกษา และขนาดโรงเรียน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ประกอบไปด้วย 6 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การสร้างบารมี 3) การกระตุ้นการใช้ปัญญา 4) การตัดสินใจ 5) การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และ 6) การคำนึงถึงเอกบุคล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) ทำงานเป็นทีม 3) การมีภาวะผู้นำ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ และ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการและทฤษฎี จากหนังสือ เอกสาร ตำราต่าง ๆ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสังเคราะห์แนวความคิด แล้วร่างเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุม ในเนื้อหาภาวะผู้นำของผู้บริหาร และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เมื่อร่างเสร็จนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาช่วย

3. นำแบบสอบถามที่ปรับแก้แล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนตรวจสอบเนื้อหาให้ครอบคลุม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญให้ความคิดเห็นและให้คะแนน

4. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ IOC รายข้อ คัดข้อคำถามที่มีค่า ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตั้งแต่ .80-1.00 และ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตั้งแต่ .80-1.00

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจอีกครั้งหนึ่ง

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียนและครูที่ไม่ใช่ตัวอย่าง จำนวน 40 คน
7. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก คัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .26 ขึ้นไป ได้ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ตั้งแต่ .41–.84 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตั้งแต่ .56–.91 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .98
8. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้ง
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเรียนผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อให้ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างให้ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้
2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับโรงเรียนที่สามารถดำเนินการได้ และส่งทางออนไลน์ พร้อมทั้งใส่ซองเปล่าติดแสตมป์ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์
3. ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามให้ตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนและ ครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 22 จำนวน 434 ฉบับ ได้รับกลับคืนทั้งหมด 434 ฉบับ ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของ แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ 434 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

2.1 ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาลักษณะการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่มีค่าความถี่สูงตั้งแต่ 4 ขึ้นไป หรือร้อยละ 40 ขึ้นไป และได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		T	R ²	สัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบ
	B	B			
Y ₁	0.52(0.02)	0.84	20.96	0.71	0.24
Y ₂	0.57(0.02)	0.89	22.84	0.79	0.37
Y ₃	0.57(0.02)	0.94	25.12	0.89	0.80
Y ₄	0.54(0.02)	0.87	21.95	0.76	0.10
Y ₅	0.44(0.02)	0.78	18.84	0.60	0.19
$\chi^2 = 2.44$ df = 2 p = .30					
GFI = 1.00 AGFI = 0.98 RMR = 0.002					

จากตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโมเดลความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 2.44 df = 2 P-value = .30 แสดงว่าค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือมีความน่าจะเป็นมากกว่า .05 มีความสอดคล้องเชิงประจักษ์ โดยดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เท่ากับ 1.00 ดัชนีระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (Adjust Goodness of Fit Index: AGFI) เท่ากับ .98 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 ส่วนดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (Root mean square error of approximation: RMR) เท่ากับ .002

2.2 ศึกษาระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

ตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	ค่าสถิติ		ระดับ ความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S	
1. การมีวิสัยทัศน์	4.35	.58	มาก
2. การสร้างบารมี	4.33	.65	มาก
3. การกระตุ้นการใช้ปัญญา	4.32	.64	มาก
4. การดูแลใจ	4.35	.67	มาก
5. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม	4.32	.65	มาก
6. การคำนึงถึงเอกบุคล	4.35	.66	มาก
เฉลี่ย	4.34	.58	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 22 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การดูแลใจ การคำนึงถึงเอกบุคล ($\bar{X} = 4.35$) การสร้างบารมี ($\bar{X} = 4.33$) และการกระตุ้นการใช้ปัญญา การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.32$)

2.3 ศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

ตารางที่ 3 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยรวม

การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	ค่าสถิติ		ระดับ ความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S	
1. การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน	4.35	.62	มาก
2. การทำงานเป็นทีม	4.37	.64	มาก
3. การมีภาวะผู้นำ	4.38	.61	มาก
4. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ	4.39	.62	มาก
5. ชุมชนกัลยาณมิตร	4.44	.57	มาก
เฉลี่ย	4.39	.55	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม เขต 22 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ชุมชนกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.44$) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.39$) การมีภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.38$) การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.37$) และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.35$)

2.4 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ตารางที่ 4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

ตัวแปร	X	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	Y	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅
X	1.00												
X ₁	0.85**	1.00											
X ₂	0.92**	0.77**	1.00										
X ₃	0.92**	0.75**	0.80**	1.00									
X ₄	0.93**	0.71**	0.84**	0.85**	1.00								
X ₅	0.92**	0.73**	0.80**	0.80**	0.84**	1.00							
X ₆	0.92**	0.71**	0.80**	0.81**	0.82**	0.86**	1.00						
Y	0.66**	0.53**	0.58**	0.57**	0.61**	0.64**	0.68**	1.00					
Y ₁	0.61**	0.49**	0.53**	0.48**	0.54**	0.61**	0.64**	0.89**	1.00				
Y ₂	0.57**	0.44**	0.50**	0.50**	0.54**	0.53**	0.59**	0.91**	0.79**	1.00			
Y ₃	0.62**	0.50**	0.56**	0.54**	0.58**	0.58**	0.62**	0.94**	0.79**	0.84**	1.00		
Y ₄	0.62**	0.48**	0.55**	0.53**	0.57**	0.59**	0.62**	0.92**	0.74**	0.77**	0.88**	1.00	
Y ₅	0.57**	0.45**	0.49**	0.50**	0.54**	0.54**	0.59**	0.85**	0.67**	0.68**	0.73**	0.77**	1.00

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมสัมพันธ์กันในทางบวกในระดับปานกลาง ($r_{xy}=.662$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแต่ละขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารที่มีอำนาจในการพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวม R^2

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	R	R ²	Adj R ²	b	S.E.	β	t	Sig
1. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม (X_5)	.68	.46	.46	.17	.06	.20	2.97**	.00
2. ด้านการคำนึงถึงเอกบุคล (X_6)	.69	.47	.47	.42	.06	.50	7.34**	.00
ค่าคงที่	-	-	-	1.82	.13	-	13.51**	.00

ค่าคงที่ = 1.82 S.E._{est} = .40

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่นำมาวิเคราะห์ 6 ตัวแปร พบว่า มี 2 ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 คือ . ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม (X_5) และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล (x_6) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .69 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 47.00 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล พยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเท่ากับ .47 หรือร้อยละ 47.00 เคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) .40

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 1.82 + .17X_5 + .42X_6$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z_y = .20Z_5 + .50Z_6$$

สรุปผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน 2) การทำงานเป็นทีม 3) การมีภาวะผู้นำ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และ 5) ชุมชนกัลยาณมิตร

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การตั้งใจ การคำนึงถึงเอกบุคล และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

3. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ชุมชนกัลยาณมิตร การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ

การมีภาวะผู้นำ และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความสัมพันธ์กันทางบวก

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีอำนาจพยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารทั้ง 2 ตัวดังกล่าวเป็นตัวพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .69 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 47.00 แสดงว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล พยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเท่ากับ .47 หรือร้อยละ 47.00 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (Standard Error) .40

ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y = 1.82 + .17X_5 + .42X_6$$

และสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$Z_y = .20Z_5 + .50Z_6$$

6. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า กรอบแนวคิดการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างหลากหลายและรัดกุม ดังนั้น ผลการวิจัยจึงทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นไปตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553) พบว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมีคุณลักษณะสำคัญ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 2) การปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การร่วมมือรวมพลัง 4) การสนทนาที่มุ่งสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และ 5) การเปิดรับการชี้แนะการปฏิบัติงาน

2. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ การมีวิสัยทัศน์ การคล้อย การคำนึงถึงเอกบุคล การสร้างบรรมีการกระตุ้นการใช้ปัญญา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 1 ที่ว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการกระตุ้น ชี้นำ ผลักดัน โน้มน้าวให้บุคลากรทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมาย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย เพื่อนำมากำหนดทิศทางของโรงเรียน มีการประพฤติตัวเป็นแบบอย่างให้ผู้ตามนับถือในฐานะที่ผู้นำ ทำให้ผู้ตามเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานพยายามประพฤติปฏิบัติเหมือนกับ ดังนั้น จึงทำให้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสุวรรณ เพชรมี (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 พบว่าระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามความคิดของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก

3. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ชุมชนกัลยาณมิตร การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ การมีภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 2 ที่ว่าการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรรวมตัว ร่วมมือร่วมใจ และร่วมในสร้างค่านิยม และกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันเกี่ยวกับด้านการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน เน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนมีประสิทธิภาพและโรงเรียนมีประสิทธิผล มีการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพล อยู่ภักดี (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่าความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ตามความคิดของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .662 ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3 ที่ว่า ภาวะผู้นำของ ผู้บริหารกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้เกิด การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรสวรรค์ เพชรมี (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัย ที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารกับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์ (r) = .78 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 6 ตัวแปร พบว่ามี 2 ตัวแปรย่อยที่สามารถ พยากรณ์การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล เมื่อใช้ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารทั้ง 2 ตัวดังกล่าวเป็นตัวพยากรณ์มีค่าเท่ากับ .685 มีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 46.90 แสดงว่า ภาวะ ผู้นำของผู้บริหารด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล พยากรณ์การเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพเท่ากับ .469 หรือร้อยละ 46.90 อาจจะเป็นเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนางานบรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และนอกเหนือจากนั้นผู้บริหารยังแสดงออกถึงความสนใจและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการปฏิบัติต่อ ผู้ตามความแตกต่างกันไปตามความต้องการและความสามารถของผู้ตามในแต่ละคน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้ใช้ ความสามารถพิเศษอย่างเต็มที่ และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ คอยดูแลให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพล อยู่ภักดี (2560) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่าปัจจัยด้านภาวะ ผู้นำของผู้บริหารสามารถพยากรณ์ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นปัจจัยแรก ซึ่งมีอำนาจทำนายร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. แนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการมี ส่วนร่วม และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล อาจจะเป็นเพราะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเป็นการที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ มีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ และด้านการคำนึงถึงเอกบุคล ถ้าผู้บริหารรู้จัก ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้ร่วมงาน จะทำให้การปฏิบัติงานนั้นเกิดประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ประธาน ยศรุ่งเรือง (2559) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและด้านการคำนึงถึง

เอกบุคคผล เป็นด้านที่เหมาะสมในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร (2563) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เชียงราย พบว่า ด้านการคำนึงถึงเอกบุคคผลเป็น 1 ด้านที่เหมาะสมต่อการพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในเชิงลึก

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วาโร เฟิงส์สวัสดิ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เอกลักษณ์ เพียสา กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้เมตตา ดูแล เอาใจใส่และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีตลอดเวลา โดยการให้แนวคิดให้คำปรึกษาคำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ตามหลักวิชาการ

เอกสารอ้างอิง

- ขจรอรุณพน พงศ์วิริทธิ์ธร. “แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย,” การบริหารนิเทศบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น. 6, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2563): 1-15.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, สำนักงาน. แนวทางการขับเคลื่อน PLC สู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน Thailand 4.0 สพม. 17. จันทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17, 2560.
- เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22, สำนักงาน. ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารการศึกษา. (ออนไลน์) 2563 (อ้างเมื่อ 10 พฤษภาคม 2563). จาก https://data.boppobec.info/emis/school.php?Area_CODE=101722.
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม. การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ประธาน ยศรุ่งเรือง. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2559.
- พระมหาสมบุญ สุธมโม. “บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา,” ครุศาสตร์ปริทรรศน์ฯ. 1,1 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2557): 89-102.
- วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2551.
- ศรสวรรค์ เพ็ชรมี. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558.

อมรา จำรูญศิริ. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2555.

เอกพล อยู่ภักดี. “ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30,” วิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2560): 36-45.